

Helse- og
omsorgsdepartementet

BUP-leder samling 22.10.19 Oslo

Spesialrådgiver Thor Rogan

Oslo 22.10.19

Regjeringens Helsepolitikk:

- **6 Stortingsmeldinger:**
 - Folkehelse (2015)
 - Primærhelsemelding (2015)
 - Legemiddelmelding (2015)
 - Nasjonal helse og sykehusplan (2015)
 - Opptrappingsplan for rusfeltet (2016)
 - Prioritering i helsetjenesten (2016)
- **Strategi for psykisk helse (2017)**
- **Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse (Prop 121 S 2018-2019)**
- **Nasjonal helse og sykehusplan II (2019)**
- **Statsbudsjettet**

Trender og hovedlinjer i regjeringens politikk

- Folkehelse og forebygging – "tidligere inn"
- Psykisk helse inn i andre sektorer
- Økt innflytelse til brukerne
- Mer åpne og utadrettede arbeidsformer – omstilling og tilgjengelighet
- Økt vekt på lokale arenaer og bedre samhandling
- Fra ideologi til kunnskap
 - redusere ikke faglig begrunnet variasjon
 - raskere innføring av nye metoder - kvalitet
- Bedre sammenheng psyk-, soma- og rustjenester
- Mindre bruk av tvang

Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse (Oppbup)

- Bestilling fra Stortinget
- Først og fremst folkehelse og forebygging
- Tjenestedelen må sees i sammenheng med NHSP
- Prosess og rammebetingelser

Handler om:

- Mye om folkehelse
- En del om 1. linje tjeneste
- Litt om spesialishelsetjeneste

To utvalgte temaer:

- Henvisning – avslag – dialog
- Barn i barnevernet - helsesatsing

Opp.bup: - Oppdrag Helsedirektoratet (rev. tildelingsbrev 2019):

- *Hdir skal som en forberedelse til innføring av bedre rutiner for avklaring av hjelpebehov hos barn og unge beskrive mulige samarbeidsformer mellom kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten.*

Formålet er:

- *Å sikre barn, unge og familier med psykiske problemer/lidelser rask og riktig helsehjelp på riktig nivå*
- *At henvisningene er så godt avklart i samarbeid mellom nivåene at avslag i BUP normalt ikke forekommer*

- *Helsedirektoratet skal:*

- *ta utgangspunkt i modeller som i dag praktiseres + vurdere behov for nye modeller*
- *vurdere styringssignaler og virkemidler slik at de stimulerer til mer dialog og understøtter målene for tjenestene, herunder - vurdere om det foreligger formelle eller praktiske hindringer*
- *vurdere hvordan "avslag" som følge av enighet om komm. tilbud fremfor BUP bør registeres i NPR.*
- *se oppdraget i sammenheng med pakkeforløp barn og unge.*

- *KS, bruker-organisasjonene og RHF forutsettes invitert med i arbeidet.*

- *Helsedirektoratet skal vurdere hvordan tiltaket kan evalueres.*

- *Direktoratets anbefalinger skal ligge til grunn for gjennomføring av oppdrag til RHF. Frist 1. mars 2020.*

- *Forventninger til RHF og fagfelt*

Oppbup – Regjeringen vil videreføre helsesatsingen i barnevernet

- Barn i barnevernet – fortsatt bekymring!
 - skal evalueres
- Tiltak
 - helseansvarlig i BV og barnevernsansvarlig i BUP
 - styrke ambulant arbeid inn mot barnevernet
 - samarbeidsavtaler
 - styrket it-teknologi i barnevernet
 - samhandlingsforløp barnevern – helse
 - to barnevernsinstitusjoner etter hjemmesykehusmodellen
- Statens helsetilsyn - Rapport 9/19 (*Omsorg og rammer*)
 - om "varslede hendelser"
 - om en liten gruppe barn/ungdom hvor vi ikke har tilstrekkelig tiltak

Helsesatsingen i barnevernet, forts

- Er det fortsatt grunn til bekymringen?
- Er tiltakene tilstrekkelige – eller trengs det regelendringer/andre tiltak?
- Fagfeltet bidrar til utvikling av nye arbeidsmodeller
 - eks FACT-team
 - 3 prosjekter i Helse Sør-Øst
 - eks Stillasbyggerne – hva kan vi lære?
- Kan vi møte behovene til den lille gruppen Helsetilsynet viser til innenfor dagens regelverk og tjenestetilbud?

NHSP skal gi retning og rammer for utvikling av helsetjenesten:

1. Hva er NHSP?
2. Mål
 - ✓ Realisere pasientens helsetjeneste
 - ✓ Bidra til bærekraft
 - ✓ Understøtte pakkeforløpene
3. Hovedområder:
 - Personell og kompetanse – teknologi – samhandling – psykisk helse
4. Gjennomføring
 - Bruk av nasjonale virkemidler – er rammebetingelsene hensiktsmessige?
 - Regionale utviklingsplaner/styringssignaler
5. Legges frem 22.11.19
 - Pressekonferanse 23.10.19 (samhandling – nye tiltak)

NHSP II - utfordringer i psykisk helsevern

1. Betydelig somatisk oversykelighet og overdødelighet hos pasienter med alvorlige psykiske lidelser.
2. Variasjonene i tilbudet er større enn hva som kan forklares med ulike individuelle behov
3. Pasienter og pårørende involveres for lite i behandling og utvikling av tjenesten.
4. Tilgjengelighet (tid på døgnet, arena)
5. Helseforetakene og kommunene har ulik forståelse av hvilke pasienter som har behov tilbud på hvilket nivå
6. Behov for tydeligere ledelse av tjenestene
7. Behov for bedre kunnskap om effekt av forskjellige tiltak og behandlingsformer.
8. Kompetanse og rekruttering
 - store geografiske variasjoner
 - hvilken kompetanse trenger vi – hvordan bruker vi kompetansen vi har
 - utdanning
9. Behov for bedre samhandling i spesialisthelsetjenesten og mellom nivåene
 - det må sikres bedre overganger mellom tilbudene.
 - avslag må reduseres
 - planarbeid i kommune og helseforetak henger ikke sammen
10. For mye bruk av tvang i psykisk helsevern

Til slutt...

Foresattes vurdering av BUP – utvalgte resultater

(Folkehelseinstituttets nasjonale undersøkelse 2017/18 - foreløpige upubliserte tall – svar% 36)

	Ikke i det hele tatt/ liten grad - %andel	I stor grad/I svært stor grad - %andel
Tilfredsstillende informasjon om behandlingsmuligheter?	27%	43%
Innflytelse på valg av behandlingsopplegg?	23	48
Tid nok til samtaler med behandler?	17	58
Har behandlerne omtanke og omsorg for barnet ditt?	5	81
Blir du møtt med respekt og høflighet av behandlerne?	3	89

- Foiler med oversikt over tiltak i Opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse (Oppbup)

Oppbup tjenestedelen – *Regjeringen vil:*

- Legge til rette for at samvalgs- og medvirkningsverktøy i større grad utvikles og tas i bruk i ulike sektorer
- Legge til rette for at bruker- og pårørendeorganisasjoner bedre kan ivareta og videreutvikle sitt medvirkningsarbeid
- Sende på høring forslag om å tydeliggjøre i forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, slik at helsestasjons- og skolehelsetjenesten kan bidra til behandling og oppfølging for lettere psykiske og somatiske tilstander.
- **Revidere** helsesykepleierutdanningen slik at den møter dagens og fremtidens behov
- Igangsette pilotprosjekt for lavterskel behandling av psykiske helseutfordringer for barn og unge
- Legge til rette for å utvikle digitale kontaktflater mellom helsepersonell og barn og unge

Regjeringen vil forts...

- Utarbeide en ny tverrsektoriell veileder for psykisk helsearbeid for barn og unge. Veilederen skal inkludere arbeid med rusproblematikk, vold og overgrep
- Videreføre KS' læringsnettverk *God samhandling for barn og unge*
- Utrede hvordan tjenestene til barn og unge kan koordineres bedre
- Utrede og evaluere samarbeidsløsninger for dialog mellom kommune og spesialisthelsetjeneste før og under henvisning
- Videreføre satsingen på bedre helsetjenester til barn i barnevernet
- Utarbeide en pårørendestrategi som skal angi regjeringens videre arbeid på feltet og som skal følges opp av en handlingsplan
- Sørge for at helsepersonells plikt til å ivareta mindreårige barn som pårørende implementeres i tjenestene

Forts....

- Utvikle og pilotere modell/forløp for oppfølging av barn og unge som er eller har vært utsatt for mobbing
- Legge til rette for å videreutvikle oppfølging og behandlingstilbudet for barn og unge med rusmiddelproblemer
- Igangsette et utviklingsarbeid om forebygging av selvskading, gjennom blant annet å styrke kunnskapen om forebygging av selvskading i tjenestene og gjennom bidrag til opplæring av personell i kunnskapsbaserte behandlingsmetoder

Forts....

- Vurdere utvikling av nasjonale mål og/eller indikatorer for effekt av behandling og pasientopplevd kvalitet for pasienter med psykiske lidelser
- Vurdere å utvikle håndboken fra RBUP til også å omfatte behandlingstiltak som er relevante i primærhelsetjenesten

Avslutning – gode psykiske helsetjenester i Norge!

- 20-års perspektiv: utvikling preget av omstilling, økt brukerinnflytelse og mer tilfredse brukere, økt åpenhet, ny kunnskap, nye arbeidsmodeller og kraftig økning i kapasitet og en politisk prioritet knapt noe annet land har sett maken til
- Norge har mest døgnkapasitet, mest poliklinisk/ambulant kapasitet og flest psykiatere i Europa – mest av alt!
- Potensiale til å bli verdens beste psykiske helsetjeneste
- Men likevel lett å peke på utfordringer